XIV. évfolyam. Budapest, 1924 augusztus 1. 4. szám.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Félévre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben | Megjelenik havonta kétszer | SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL Budapest, I., Országház-utca 30.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

Az uj csendőrségi Szolgálati Utasitás

(Folytatás.)

A lóháton teljesített szolgálatra vonatkozó határozványok a jelenleg is érvényben levő Különleges Határozványokkal megegyeznek, azzal az eltéréssel, hogy lakatlan területeknek vagy útvonalaknak ügetésben való portyázása is meg van engedve.

A csendőr úgy télen, mint nyáron napi 6 szolgálati órát teljesít. Ehhez számítandó még napi két órai oktatáson való résztvétel, ami szintén szolgálati órának számít. Az örsparancsnok által teljesítendő szolgálati óraszám az örs tényleges létszáma szerint különböző. 6—11 főnyi létszámmal biró örsökön az örsparancsnok napi 4 órát, 12—25 főnyi létszám mellett pedig napi 3 órát teljesít. 12 főnél nagyobb örsökön az örsparancsnok-helyettes is csak napi 5 szolgálati órát teljesít.

Hét főnél nagyobb nőtlen létszámmal biró oly örsökön, amelyeken az élelmiszer beszerzése különös nehézségekbe ütközik, a vármegyei parancsnokság a gazdálkodásvezetőnek megengedheti, hogy napi 5 órát teljesítsen. 16 főnél nagyobb tényleges létszámmal biró örsökön szükség esetén a vármegyei parancsnokság engedélyével egy irodavezető alkalmazható, akinek a vármegyei csendőrparancsnokság belátása szerint órakedvezményt engedélyezhet, esetleg a külszolgálat alól egészen fel is mentheti. Ebben a beosztásban azonban ugyanazt a csendőrt hat hónapnál hosszabb ideig nem szabad meghagyni.

Szolgálati óraként minden külszolgálat és fegyveres belszolgálat (pl. fogolyőrzés) valamint oktatás után az abban eltöltött egész időt, különleges (polgári ruhában teljesített) szolgálat és szigorú készültség után az abban eltöltött idő felét, kerületi és vármegyei csendőrparancsnokság székhelyén, továbbá 15 főnyi vagy ennél nagyobb tényleges létszámmal biró örsökön minden 24 órai napos (eddigi ügyeleti) szolgálat után 6 óra, nem közbiztonsági jellegü szolgálatok (kihallgatás, felvételezés stb.) után pedig minden 24 órára annyi óra számítható fel, ahány az illető csendőr részére egy napra előírva van.

Pihenő kétféle van: kis- és nagypihenő. Az előbbi 10 perctől 3 óráig, az utóbbi 3—6 óráig terjed. A kispihenő helyét és idejét a járőrvezető határozza meg, a nagypihenőt az örsparancsnok írja elő. Huszonkét órától három óráig pihenőt tartani nem szabad. A szolgálatból bevonult járőrök tagjai — ha a szolgálat érdeke megengedi — a foglalkozás, illetve újabb kivezénylés alól lehetőleg úgy mentendők fel, hogy 6 óráig terjedt szolgálat után 2 óra, 6—16 óráig terjedt szolgálat után 4 óra, 16—24 óráig terjedt szolgálat után 6 óra és 24 órán túl terjedt szolgálat után 8 óra tisztogatásra és pihenésre rendelkezésükre álljon.

Ellenőrzésre elsősorban az örsparancsnok hivatott, 12 főnél nagyobb tényleges létszámmal biró örsökön azonban az ellenőrzést az örsparancsnok és helyettese közösen is teljesíthetik. Az, hogy az örsparancsnoknak havonta hány ellenőrzést kell teljesítenie, előírva nincsen, csupán általános tájékozás végett van megemlítve, hogy 9 főnyi tényleges létszámig havonta legalább 4, 12—15 főnyi létszámig legalább 6 és 15 főnyi létszámon felül legalább 8 külellenőrzés teljesítendő, melynek fele lehetőleg nappali és fele éjjeli ellenőrzés legyen.

Minden csendőrségi feljebbvaló és előljáró jogosult bármely csendőr járőrt, amellyel találkozik, az őrjárati lap alapján bárhol és bármikor ellenőrizni.

Az ellenőrzés megkönnyítése végett az örsparancsnok a járőrvezetőknek elrendelheti, hogy községek vagy tereptárgyak leportyázása alkalmával nevüket, a járőr számát és nevét, valamint megjelenésük idejét egyes előre megbeszélt helyeken levő alkalmas tárgyakra (kő, lehántott fa stb.) jegyezzék fel. A feljegyzések alkalmas helyen eldugott jegyzékkönyvecskékbe is eszközölhetők.

Az ellenőrzés megtörténtét az ellenőrző az őrjárati lapon mindjárt az ellenőrzés alkalmával igazolni tartozik. Ha ez bármi ok miatt (sötét, eső stb.) nem volt lehetséges, úgy az ellenőrző a járőrvezetőnek rendeli el, hogy az ellenőrzés megtörténtét az őrjárati lapra feljegyezze; ezen bejegyzést azonban az ellenőrző a járőr bevonulása után szintén aláírni tartozik.

Az örsparancsnoknak, illetve távollétében az örsparancsnok-helyettesnek meg van engedve, hogy — ha a szolgálat hátránya nélkül lehetséges — az otthon maradt legénység ellenőrzése végett az előírt időnél hamarabb is bármikor bevonuljon.

Az ötödik fejezet a csendőr jogait és az azok mikénti gyakorlására vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza.

A csendőr jogai: 1. igazoltatás, 2. figyelmeztetés, 3. kikérdezés, 4. feljelentés, 5. elővezetés, 6. elfogás, 7. házkutatás és személymotozás, 8. tárgyak

őrizetbe vétele, 9. megbilincselés, 10. kényszerítő eszközök alkalmazása és 11. fegyverhasználat.

A csendőr minden szolgálati működését a szolgálatilag való fellépésnek kell megelőznie. Szolgálati fellépések alkalmával a csendőr fegyverét „sulyba" veszi, míg járőrtársa szintén sulyba vett fegyverrel attól az egyéntől, akivel szemben a járőr fellépett, oldalt áll fel, hogy járőrvezetőjét megtámadtatása esetén azonnal védeni tudja. „Kész" helyzetbe csak akkor kell a csendőrnek fegyverét vennie, ha azt az utasítás kifejezetten előírja, vagy ha különös elővigyázat látszik szükségesnek; ily esetekben a fegyvernek „kész" helyzetbe vételével egyidejüleg egy töltényt is fel kell adni, a fegyvert azonban véletlen elsülés ellen a zárócsapó jobbra fordításával azonnal biztosítani kell. Veszélyes gonosztevőkkel, továbbá orvvadászokkal szemben való fellépés alkalmával a fegyvernek „cél"-ba vétele is meg van engedve.

A szolgálatilag fellépő csendőrt szolgálati egyenruhája igazolja, szolgálati fellépése előtt tehát magát igazolni nem köteles, a szolgálati ténykedés befejezte után azonban előírt igazolványát kivánatra előmutatni tartozik.

A csendőr jogosult bárkit, akit személyesen nem ismer, személyazonosságának igazolására még abban az estben is felszólítani, ha az illetőt valamely konkrét bűncselekmény gyanuja nem is terheli.

„A törvény nevében" szavakat a csendőrnek csak akkor kell használnia, ha fellépésének vagy valamely rendelkezésének nagyobb nyomatékot akar adni.

„Kényszerítő eszköz" alatt erőszakos kézrátétel útján való megfogás, eltávolítás, valaminek cselekvésére vagy valaminek abbanhagyására való kényszerítés értendő. Kényszerítő eszközöket a csendőrnek csak akkor szabad alkalmaznia, ha az ellenállás leküzdésére a fegyverhasználat még nem lenne indokolt, a bilincs alkalmazása pedig nem lehetséges. Oly esetekben, midőn az egy harmadik személy életének, testi épségének, vagy vagyonának azonnali megmentése végett szükséges, továbbá verekedéseknél, a verekedőknek másként nem eszközölhető szétválasztása végett kivételesen meg van engedve, hogy a kard markolata vagy a fegyver tusa ütésre vagy lökésre használtassék.

A szolgálatban álló csendőr fegyverét mindenki ellen használni köteles:

1. Ha valaki a csendőrt erőszakosan megsérti, vagy őt támadással veszélyesen fenyegeti;

2. ha a fegyverhasználat másnak élete, testi épsége vagy vagyona ellen intézett, azt nagy mérvben veszélyeztető és másként el nem hárítható jogellenes támadás elhárítására szükséges;

3. ha egy fegyverzett gonosztevő vagy alapos gyanuval terhelt egyén a fegyverhasználattal fenyegető előzetes felszólítás dacára fegyverét le nem teszi vagy védett helyzetéből előjönni vonakodik;

4. oly ellenállás leküzdésére, amely a fegyverhasználattal való fenyegetés dacára a csendőr valamely fontos és halaszthatatlan szolgálati ténykedésének megakadályozását célozza, ha az ellenállás másként, mint fegyverhasználattal le nem győzhető;

5. ha valamely elfogott vagy elfogandó veszélyes gonosztevő menekül, a fegyverhasználattal fenyegető rákiáltás dacára meg nem áll és feltartóztatására más mód nincsen;

6. ha valamely néptömeg, amelynek feloszlatása az illetékes hatósági személy által elrendeltetett vagy a közbiztonság helyreállítása vagy megóvása szempontjából szükségesnek látszik, a szétoszlásra való felhívás, illetve a fegyverhasználattal való fenyegetés dacára fel nem oszlik és a feloszlatás másként, mint fegyverhasználat útján nem lehetséges;

7. ha valaki különleges viszonyok között magát gyanussá teszi és a felhivásra kielégítő válasz nélkül elszalad.

A tervezet ezen fegyverhasználati jogot igen részletesen magyarázza.

A tervezet VI. fejezete a megelőző szolgálatot általában és annak egyes teendőit tárgyalja. Ide tartozik a nyilvántartások vezetése, gyanus egyének és szokásos bűntettesek megfigyelése, korcsmák és gyanus helyek ellenőrzése, cigányok felügyelése, népgyűlések, vásárok, búcsúk ellenőrzése, vadászat és halászat ellenőrzése, a vasút- és hajóügyleti szolgálat stb. Az ezen szolgálatokra vonatkozó rendelkezések a jelenleg érvényben álló rendelkezésekkel lényegükben megegyeznek.

A VII. fejezet a nyomozó szolgálatot szabályozza. Mindenekelőtt felsorolja a Bűnvádi Perrendtartásnak a csendőrt érdeklő legfontosabb rendelkezéseit, meghatározza a bűnügyi nyomozás fogalmát és célját és egyenkint felsorolja mindazon hatóságokat és közegeket, akik, illetve amelyek bűnügyi nyomozások teljesítésére hivatva vannak. Általános útmutatást ad a csendőrnek a nyomozás mikénti végrehajtására, hangsulyozva mindazokat az erkölcsi és szellemi követelményeket, amelyeket a nyomozó csendőrrel szemben támasztani kell. Különösen fontos, hogy a csendőr — gyakorlati tapasztalatai mellett — a nyomozás elméleti ismereteit is minél tökéletesebben elsajátítsa.

Az egyes nyomozó cselekmények mikénti foganatosítására vonatkozólag — miután azok a Bűnvádi Perrendtartáson alapszanak — a tervezet a jelenlegi utasítással szemben érdemi módosításokat nem tartalmaz.

A nyomozó csendőr által őrizetbe vecndők mindazok ,a tárgyak, amelyekkel bűncselekmény követtetett el; amelyek büntetendő cselekmény folytán jöttek létre; amelyeknek birtoklása, használata vagy terjesztése tiltva van; amelyek a bűncselekmény szinhelyén vagy a gyanusítottnál találtattak; amelyek senkinek sincsenek birtokában, illetve birlalatában; amelyeket mint bűnjeleket vagy nyomravezető tárgyakat mások a csendőrségnek önként átadtak és végül, amelyek a csendőrség által elfogandó, elővezetendő vagy őrzendő egyén közvetlen birlalatában találtattak.

A büntettekről és vétségekről szóló bűnvádi feljelentéseket a következő címszavak szerint kell összeállítani:

a) Az eljárás alapja alatt jelentendő, hogy a feljelentés hivatalból, magánindítványra vagy felhívásra tétetik-e.

b) Tényállás alatt az egész bűncselekmény lefolyását kell leírni időrendi sorrendben úgy, amint azt a csendőr megállapította;

c) Sértett alatt a sértett,

d) gyanusított alatt a gyanusított és

e) tanuk alatt a tanuk előadása tárgyalandó, harmadik személyben.

f) Megjegyzés alatt a csendőr által megállapított bizonyitékokat, a csendőr véleményét vagy személyes tapasztalatát, a nyomozás folyamán eszközölt elfogásokat, elővezetéseket, megbilincselést stb. és végül minden olyan eljárást vagy ténykedést kell jelenteni, amelyet a csendőr bármilyen indokból a szabálytól eltérően foganatosított.

g) Bűnjelek alatt az őrizetbe vett bűnjelek sorolandók fel és végül

h) Nyomozta alatt a nyomozást eszközölt csendőrök és az alkalmazott polgári tanuk neveit kell jelenteni.

Ha valamelyik címszó alatt jelentenivaló nincsen, úgy a címszót egészen el kell hagyni.

Kihágásokról a feljelentéseket úgy kell szerkeszteni, mint eddig.

A VIII. fejezet a megelőző és nyomozó szolgálat egyes különleges eseteit sorolja fel. Ezek közé tartozik az ú. n. „Különleges szolgálat", vagyis a polgári ruhában teljesített megfigyelő és nyomozó szolgálat is.

A nyomozás érdeke néha oly megfigyelések teljesítését vagy oly adatok, bizonyitékok és támpontok feltünés nélküli megszerzését teszi szükségessé, melyeknek megszerzésére a csendőr egyenruhájának feltünő volta miatt nem képes. Az egyenruhában nyomozó csendőr ilyenkor a különleges szolgálat segítségét veheti igénybe.

A tervezet szerint minden csendőrkerületi parancsnokság székhelyén egy ú. n. „nyomozó szakasz" fog felállíttatni, amelynek tagjai a kerületi parancsnokság külön engedélyével fel lesznek jogosítva arra, hogy bizonyos esetekben polgári ruhában nyomozzanak. Ha tehát valamelyik örsnek ily polgári ruhás csendőrökre van szüksége, úgy azok kivezényelése végett rövid úton és közvetlenül a nyomozó szakaszparancsnoksághoz kell fordulnia.

A nyomozó szakaszba, melynek létszáma a kerület összlétszámának 2%-ánál nagyobb nem lehet, csakis olyan csendőröket szabad bevezényelni, akik kifogástalan magaviselet, kellő komolyság, feltétlen megbizhatóság és kiváló nyomozási képesség mellett legalább három évig közbiztonsági szolgálatot teljesítettek.

A különleges szolgálat célja nem az, hogy egyes bűncselekmények kizárólag polgári ruhás csendőrök által önállóan nyomoztassanak, hanem az, hogy a polgári ruhás csendőrök szükség esetén egyenruhában nyomozó bajtársaiknak rendelkezésre álljanak és hogy a bűncselekmény kiderítése tervszerű együttműködésük által biztosítva legyen. A polgári ruhás csendőrök a nyomozást egyenruhában vezető csendőregyénnek mindig alá vannak rendelve.

Különleges szolgálatba mindig legalább két csendőrt kell kivezényelni, kik egy járőrt képeznek; az idősebbik csendőr a járőrvezető, aki a szolgálat szabályszerű végrehajtásáért felelős. A különleges szolgálatba vezényelt csendőrök egy „őrjárati lap"-szerű naplóval láttatnak el, amelyben egész tevékenységükről, az elért eredményről, valamint az igénybevett szolgálati órák mikénti felhasználásáról részletesen be kell számolniok. A különleges szolgálatban álló csendőröknek kilétüket elárulniok vagy nyomozó cselekményeket önállóan foganatosítaniok nem szabad. A polgári ruhában nyomozó csendőr munkája ugyanis csak akkor és addig lehet eredményes, amíg kilétét titokban tudja tartani. Ha a nyomozó kiléte ismeretes, akkor mindegy, hogy egyenruhában, vagy polgári ruhában van-e, sőt a polgári ruhában nyomozó csendőr egyenruhás bajtársával szemben ilyenkor még hátrányban is van, mert nélkülözi azt a morális hatást, amelyet az egyenruha általában gyakorol. A polgári ruhás csendőrre tehát csak ott és csak addig van szükség, ahol és amig feltünés nélkül kell vagy lehet egyes megfigyeléseket teljesítenie, vagy adatokat gyűjtenie, mig a nyomozás azon szakában, amikor a nyomozó kilétét el nem titkolhatja (pl. kikérdezések, házkutatások stb. alkalmával) a csendőrt a nyomozásban, ismereteinek, tapasztalatainak, leleményességének értékesítésében, a gyanusítottak és tanuk ügyes kikérdezésében stb. egyenruhája nem akadályozza.

A továbbiakban részletesen szabályozza a tervezet az átkutatások (razziák) mikénti megtartását. Elvként van kimondva, hogy a razzia csak akkor lehet eredményes, ha az nagyobb erővel és előre kidolgozott terv szerint történik. Az átkutatási tervezetet a járásparancsnok állítja össze, az átkutatást szükség esetén a vármegyei csendőrparancsnokság rendeli el.

A helyi rendészeti ügyekben való eljárást, a területenkivüliséget, konzuli személyes mentességet vagy mentelmi jogot élvezőkkel, fiatalkoruakkal és katonai egyénekkel szemben követendő eljárást, az elemi csapások esetén való magatartást és a rendkívüli események bejelentését a tervezet nagyjában a jelenlegi utasításban foglaltak szerint szabályozza, kisebb, a lényeget nem érintő módosításokkal. A tervezetnek egy rendkivül könnyen áttekinthető függelékéből azonnal meg lehet állapitani, hogy mely rendkivüli eseményeket hova és milyen úton kell bejelenteni.

(Folytatjuk.)

—•—

Önfegyelem

Irta: BENEDEK MIHÁLY főhadnagy

Mi a fegyelem? Ha ezt a kérdést így feladom, akkor bizonyára minden próbacsendőr gondolkodás nélkül a Szolgálati Szabályzat gyönyörű meghatározásával azt fogja felelni, hogy: „A fegyelem a függelemnek, rendnek és kötelességérzetnek összfogalma". Ha azonban erre azt találnám kérdezni, hogy mi az önfegyelem, akkor, azt hiszem, kevés csendőrt találnék, aki azt ilyen röviden és ilyen szépen meg tudná határozni.

„Idem per idem definiri non potest" mondja a latin, vagyis, hogy egy fogalmat önmagával meghatározni nem lehet és én mégsem találok jobb meghatározást az önfegyelem fogalmára mint azt, hogy: „Az önfegyelem: fegyelem — önmagunkkal szemben".

A fegyelem alkatelemei: az engedelmesség, rend és kötelességérzet nem mindig az emberi természetből folyó tulajdonságok. Az ember a maga

természetességében az ösztönök, nyers indulatok és vágyak vulkánja, amelyet sokszor bizony csak nagyon nehezen lehet megfékezni és a magunk szolgálatába hajtani. Az egyén érdekével szemben az összesség érdekét szolgáló katonai fegyelem azonban kérlelhetetlen szigorusággal követeli mind a hármat: az engedelmességet, rendet és kötelességtudást és megtorlással sujt mindenkit, aki ösztönös vágyainak engedve magát alóla kivonni igyekszik.

Annak a csendőrnek, akinek fegyelmezettsége a büntetés előtt való sunyi meghunyászkodásnál tovább nem terjed, aki csak azért engedelmeskedik, azért tart rendet és azért teljesíti a kötelességét, mert kényszerítve van reá, aki azonban minden alkalmat megragad arra, hogy magát a fegyelem képzelt béklyóiból kiszabadítsa, annak a csendőrnek a fegyelem valóban béklyó, nyüg és teher, amely egész életét megkeseríti, mert szüntelen harcra készteti önmagának rakoncátlan természetével. Ez a fegyelem — bármiként nyilatkozzék is külsőleg — nem fegyelem, hanem csak a helyzettel való megalkuvás, amelynek erkölcsileg értéke és a közre haszna nincsen.

Az igazi fegyelemnek nem kényszeren, hanem meggyőződésen kell alapulnia. A fegyelem által szolgált magasabb érdekek felismerése, a függés és engedelmesség elkerülhetetlen szükségességének mély tudata, a rendnek önmagáért való szeretete, kötelességeink önkéntes felismerése és tudata, önmagunk megbecsülésével párosulva: ez az igazi fegyelem. Ez a fegyelem nem nyüg, nem teher, hanem erkölcsi érték, mely erőt ad a létért való küzdelemben és amely erkölcsileg magasan kiemel, mert indokában önzetlen és céljában ideális.

Az a csendőr, aki nem azért engedelmeskedik előljárójának, mert kötelezve van reá, hanem, mert ő *akar* engedelmeskedni, aki nem azért tart rendet, mert megvizsgálják, hanem, mert ő *akar* rendet tartani, aki kötelességét nem azért teljesíti, hogy a büntetést elkerülje, hanem mert *akarja* teljesíteni, annak a katonai fegyelem soha egy kellemetlen percet nem okoz, az egy egész életen át elszolgál anélkül, hogy előljárói részéről egyebet tapasztalt volna, mint dicséretet és elismerést.

Akarni azonban nem mindenki tud: azt meg kell tanulni. És ha megtanultunk akarni, azaz önmagunknak parancsolni, akkor megvan az alapfeltételünk ahhoz, hogy megtanuljunk önmagunknak — engedelmeskedni is. Ez az önfegyelem.

Az embert az állattól magasabb értelme és szabad akarata különbözteti meg — persze csak azt az embert, aki értelmével és akaratával élni is tud. Az állat életét az ösztön, az ember életét az értelemmel párosult akarat irányítja.

Ezt a különbséget egy példával igyekszem megvilágítani. Ha a kifáradt, felhevült ló jéghideg vízhez jut, azonnal nagyot iszik belőle, mert szomjas és a jéghideg víz jól esik neki; értelme, amely őt a fenyegető veszélyre figyelmeztetné, akarata, amellyel szomjuságán uralkodni tudna, nincsen, tehát tüdőgyulladást kap és elpusztul. A felhevült ember uralkodni tud magán, kinzó szomjusága daczára sem iszik addig, amíg le nem hült, mert tudja, hogy az vesztét jelentené. Ez is önfegyelem.

Igen ám, de hány ember hal meg tüdőgyulladásban azért, mert nem cselekedett másként, mint ahogy az én példának felhozott lovam cselekedett? Hány ember fizetett ilyen esetben az életével azért, mert nem tudott önmagának parancsolni és engedelmeskedni? Az ilyen ember életében is áldozata és rabja önmagának, mert életét és cselekedeteit vágyai és ösztönei és nem akarata irányítják.

Már pedig az önfegyelmet ilyen kis — mondjuk — előgyakorlatokon kell kezdeni. Természetes, hogy mint minden kezdet, ez a kezdet is nehéz, mert az ész és az akarat bizony sokszor véreséget szenved az ösztönös vágyakkal szemben és akiben nincsen meg az elhatározás, erő és kitartás, az vesztesen kerül ki a harczból. De minden nehézségért bőven kárpótolni fog az a tudat, hogy uraivá lettünk önmagunknak, mert amilyen erő a fegyelem a társadalom szolgálatában, épen olyan erő az az egyén szolgálatában is, aki azt a maga életébe beleviszi.

Hány embert ismerünk, aki rabja a kártyának, alkoholnak, aki tudja, hogy mértéktelen szenvedélye menthetetlenül az erkölcsi, anyagi és fizikai romlásba sodorja, mégsem képes urrá lenni felette, mert nincsen akarata és nem tud önmagának sem parancsolni, sem engedelmeskedni. Hány szenvedélyes dohányos van, aki az orvos komoly intelme daczára sem képes a maga napi harminc cigarettáját tizenötre leszállítani, nem is beszélve arról, hogy a dohányzásról teljesen lemondani tudna.

Ki ne lett volna már abban a helyzetben, hogy este elhatározta, hogy reggel — mondjuk — hat órakor fel fog kelni, de mikor a felkelés ideje eljött, még öt vagy tíz percet rátoldott a heverésre, mert az jól esett. Vagy kivel ne történt volna már meg, hogy egy levélnek előre elhatározott megírását másnapra és ismét másnapra halasztotta azért, mert a levélírást unta, vagy az arra szánt időt inkább szórakozásra fordította. És melyik csendőr nem esett már abba a kisértésbe, hogy pl. szolgálatból bevonulva szerelvényének tisztogatását — fáradtságára való hivatkozással — későbbre halassza, hacsak őrsparancsnoka a háta mögött nem állott? És hányan vannak, akik ezt a kényelmeskedést szolgálatukba is beleviszik s annak palástolása végett hazugságra kényszerülnek.

Bizony kevesen tiltakozhatnánk ilyen vagy ezekhez hasonló apró mulasztások ellen. Pedig azokkal kiki önmagát csalta meg, mert az ösztönös kényelemnek engedve csorbát ejtett akaraterején. Tapasztalhattuk, hogy ha gyakran egymás után adtunk magunknak ilyen apró engedményeket, mennyire nehezünkre esett azután azokat önönmagunktól megvonni és mennyire vesztettük ellenállóképességünket mind jobban és jobban, épen úgy, mint a kezdő kártyázó vagy borivó, aki addig-addig hitegeti magát azzal, hogy: „még csak ma egyszer, ez úgysem árthat meg“, amíg ellenállóképességét és akaraterejét teljesen elvesztve szenvedélyének rabja lesz.

A fegyelmetlenség, felületesség, hanyagság, rendetlenség mind az önfegyelem hiányának következményei.

De hát miként fegyelmezzük önmagunkat?

Csakis gyakorlat és pedig kitartó gyakorlat által. Épen úgy, ahogy a test edzését is apróbb gyakorlatokon kell kezdeni és csak fokozatosan lehet a testtel szemben nagyobb és nagyobb követelményeket támasztani, épen úgy kell kisebb gyakorlatokon kezdeni az akarat edzését is, hogy a végén azután az önmagunkkal való teljes és föltétlen rendelkezésig vihessük. Föltétlenül szükséges azonban, hogy ezen gyakorlatoknál magunkkal szemben szigoruak és kérlelhetetlenül következetesek legyünk; engedményeknek, önmagunkkal való egyezkedésnek, holnapra való halogatásoknak helye nincsen.

Az akaraterő fejlesztésében legfontosabb szerepe jut előre elhatározott dolgok feltétlenül keresztülvitelének. Határozzunk el olyan dolgokat, amelyekre különben kötelezve nem volnánk, de amelyek kényelmünknek bizonyos mérvű feláldozásával járnak. Határozzuk el pl., hogy naponta nem hat órakor, hanem mondjuk tíz perczel hamarabb, pontosan öt óra ötven perczkor fogunk felkelni; hogy ezentúl naponta pontosan csak kilenc cigarettát fogunk elszívni; hogy szabadidőnkben egyes magándolgainkat pontosan az előre meghatározott időben fogjuk elvégezni stb. Mindezekre azonban semmiféle külső körülmény ne kényszerítsen, hanem kizárólag csak a saját akaratunk.

Az elmaradhatatlan kisértéseknek elhatározásunkra nem szabad befolyással lenniök: ellenkezőleg, azokat is akaratunk edzésére kell felhasználnunk. Mihelyt észrevesszük pl., hogy egy munkának elvégzése pillanatnyilag nincsen inyünkre, „csak azért is“ neki kell fognunk és el kell végeznünk, hogy önfegyelmezettségünket önmagunk előtt kipróbáljuk.

Nem szabad azonban a dolgot — különösen elején — túlságba vinnünk. Ne követeljünk önmagunktól természetellenes, aszkéta életet, ne sanyargassuk önmagunkat túlzott és lehetetlen követelményekkel, mert azok mihamar kifárasztanak és elkedvetlenítenek.

Mikor akaraterőnknek magánéletünkben való feltétlen érvényesítésében már kellő gyakorlatot szereztünk, akkor vigyük át azt szolgálatunkba is. Gyakoroljuk mindenekelőtt a feltétlen pontosságot, mindennek a maga idejében való elvégzését, bármily nehezünkre essék is az. Igyekezzünk, ha csak egy hajszálnyival is, de többet tenni, mint amire kötelezve vagyunk: a munkatöbblet már önfegyelmünk látható eredménye lesz. Olyan szolgálati kötelmeket, amelyeknek elvégzése különösen nehezünkre esik, megkülönböztetett pontossággal teljesítsünk; a kapott parancsot ültessük át saját akaratunkba, mintha annak véghezvitele nem előljárónk akarata, hanem a mi akaratunk lenne.

Ha erre képesek leszünk, akkor elértük azt, hogy önfegyelmezettségünket a saját javunkra értékesíteni tudjuk. Elértük azt, hogy a fegyelmet természetünkké tettük, hogy fegyelmezettségünk nem lesz egyéb, mint erős akaraterőnknek önkéntelen és természetes megnyilvánulása.

Aki önmagának parancsolni és engedelmeskedni tud, annak nagyon könnyű az, hogy másnak parancsoljon és engedelmeskedjék. Az önfegyelem magával hozza a föltétlen engedelmességet, a rendszeretet és kötelességtudást; egyebet nem követel a katonai fegyelem sem.

Legyen tehát mindenki elsősorban a saját maga előljárója! Nem olvan nehéz dolog az, csak egy kicsit — akarni kell.

A tábori rendészetről

Irta: PINCZÉS ZOLTÁN százados

(Folytatás.)

III.

A tábori rendészeti szolgálatban szerzett tapasztalatok kimerítő ismertetése cikkem kereteit messze túlhaladná, azért azokat csak nagy vonásokban igyekeztem vázolni, mintegy előzetes indokolásául annak, amit egy középállam modern hadseregének tábori rendészeti szolgálatáról és szervezetéről a következőkben felhozni óhajtok.

Már cikkem elején említettem, hogy a trianoni békeszerződés által reánk kényszerített korlátozások lehetetlenné teszik, hogy a lefolyt háborúban szerzett tapasztalatainkat minden téren — így a tábori rendészeti szolgálat terén is — a kellő mérvben értékesítsük; most ujolag hangsulyozom, hogy az elmondandók gyakorlati megvalósítása a jelen viszonyok között nem lehetséges és ezért fejtegetéseim is csak akadémikus célt szolgálnak.

A tábori rendészeti szolgálatot a még kiadás alatt álló Harcászati Szabályzat II. rész 85. §-a, illetve a sok tekintetben rendészeti természetű teendőket is magába foglaló hadtápszolgálatot ugyanezen utasítás 87. §-a már a háborúban szerzett tapasztalatok figyelembevétele mellett általánosságban szabályozza, a tábori rendészeti szolgálatnak, nemkülönben a tábori csendőrség szervezetének részleteiben való szabályozása azonban egy külön tábori rendészeti utasítás feladata lenne, amelynek alapelveiben természetesen a Harcászati Szabályzat által már megadott irányelvekhez kellene alkalmazkodnia. Ezért tehát én is a Harcászati Szabályzatnak a tábori rendészetre vonatkozó alapelveiből fogok kiindulni.

A Harcászati Szabályzat szerint a tábori rendőri szolgálat célja általában a hadrakelt sereg körletében a rend fenntartása, a kémkedés megakadályozása, a fegyveres hatalom részeinek és katonailag fontos tárgyaknak oltalmazása merényletek ellen és végül az ellenséges érzelmű lakosság fékentartása. A tábori rendőri szolgálatot a Harcászati Szabályzat rendfentartó, ellenőrző, útrendészeti, egészségügyi rendészeti és biztonsági szolgálatokra osztja. Ezen szolgálati ágazatokra később még visszatérek.

A tábori és egészségügyi rendőri szolgálat vezetésére a hadműveleti körletben a seregtestek parancsnokságai, az oszlop-, csoport- és állomásparancsnokok, a hadtápkörletben pedig a hadtápparancsnokságok, míg ezen szolgálat kezelésére (ellátására) a hadrakelt sereg területén levő közigazgatási hatóságok (közegeikkel), a térparancsnokságok, a tábori csendőrosztagok és törzscsapatok, ügyeleti közegek, őrségek és készültségek hivatottak, mely utóbbiak a vezetésre hivatott parancsnokságok rendelkezésére állanak. Különleges viszonyok között pl. hosszabb elhelyezésekben állásharcban stb. a csapatnál a csapat (önálló zászlóalj-, osztály-) parancsnokok a tábori csendőrség megerősítésére vezényeltekből ideiglenesen „csapatcsendőrséget“ alakíthatnak.

A hadtápterület és az anyaország között a felső vezetés tábori rendészeti céllal záróvonalat létesíthet, melyet csak engedéllyel lehet átlépni

Némely esetben (állásban) valamely alkalmas határvonal mentén vagy bizonyos körletek válaszvonalán más záróvonalak felállítását is el lehet rendelni.

A hadtápterületek tábori rendőri szolgálatának vezetésére a hadtápkörlet (alkörlet) és hadtápállomásparancsnokságok, míg annak kezelésére (ellátására) a tábori csendőr osztagok, valamint a rendészeti célra esetleg külön rendelkezésre bocsátott alakulatok hivatottak.

Amint látjuk tehát, a tábori rendőri szolgálatot a Harcászati Szabályzat is két részre osztja: a hadműveleti terület és hadtápterület tábori rendőri szolgálatára.

Ámbár a szabályzat kifejezetten hangsúlyozza, hogy a tábori rendőri szolgálat ellátásában legfontosabb szerepe a tábori csendőrségnek van, mégis szembeötlő, hogy a tábori rendőri szolgálat ellátását nem bizza kizárólag a tábori csendőrségre, hanem azt általánosságban a térparancsnokságok, törzscsapatok, ügyeleti közegek, őrségek, készültségek, sőt a polgári hatóságok feladatává is teszi, anélkül, hogy a tábori csendőrség és a szorosan vett katonai rendészeti szervek ezirányú teendőit legalább nagy vonásokban elhatárolná, vagy megjelölné, hogy olyan helyeken, ahol pl. térparancsnokság és tábori csendőrosztag is van, a tábori rendőri szolgálatot vagy annak egyes ágazatait melyik szervnek és milyen mérvben kell teljesítenie?

Ez — véleményem szerint — feltétlenül pontos és félreértést kizáró szabályozást igényel. Az által, hogy a tábori rendészeti szolgálat ellátását több szervnek tesszük feladatává, a kivánt eredménynek épen az ellenkezőjét érjük el, mert a rendészeti szolgálatot vagy egyik szerv sem tekinti főfeladatának s a szolgálat nehezebb és kényelmetlenebb részét a másik szervre igyekszik hárítani, vagy pedig maga a szabályzat fog általános bizonytalanságot teremteni és az egyes szervek között állandó surlódásokat és hatásköri összeütközéseket előidézni, ami pontosan el nem határolt hatásköröknél elkerülhetetlen.

Ezért elvileg kimondandónak tartanám, hogy a hadrakelt sereg tábori rendőri szolgálatának, illetve az ú. n. végrehajtó tábori rendőri szolgálatnak ellátása a tábori csendőrség feladatát képezi, oly helységekben azonban, ahol tábori csendőrosztag vagy őrs nincsen, ezen szolgálatot a hadosztályparancsnokság irányítása mellett az állomás- és térparancsnokságok közegei, ügyeleti közegek, őrségek, készültségek stb. tartoznak ellátni. — Ezáltal természetesen nem érintetnék pl. a térparancsnokságoknak, őrségeknek, készültségeknek stb. az a joga, hogy a katonai rend fenntartása érdekében részükre a Szolg. Szab. I. rész által biztosított jogaikat, illetve kötelességeiket katonai egyénekkel szemben korlátlanul gyakorolhassák.

Hasonlóképen biztosítandó volna a tábori rendészeti szolgálat egységes vezetése is, amely a hadműveleti területen kizárólag csak a hadtest- és hadosztályparancsnokságok, illetve az ezekkel egyenrangú csoportparancsnokságok feladatává, hadtápterületen pedig a hadtápkörletparancsnokságok feladatává volna teendő. A Harcászati Szabályzat pl. az állomásparancsnokságokat is a tábori rendőri szolgálat *vezetésére* hivatott parancsnokságok között említi, holott a hadműveleti terület állomásparancsnokságai — az állandó jellegű hadtápállomásparancsnokságokkal ellentétben — gyakori helyváltoztatásuk miatt erre nem alkalmasak. De ettől el is tekintve, a hadműveleti terület minden egyes helységének más-más alárendeltséggel biró külön állomásparancsnoksága van, amelyek mindenikének önálló intézkedési joggal való felruházása a tábori rendészeti szolgálatnak apró helyi érdekek szerint való túlságos decentralizálását eredményezné, annak összeredményét veszélyeztetné és az egész tábori rendőri szolgálat ellenőrzését és egységes vezetését lehetetlenné tenné.

Ezért a hadműveleti területen levő állomásparancsnokságok szintén csak a tábori rendészeti szolgálat *kezelésére* hivatott szervekként volnának megjelölendők és feladatukká kizárólag csak a hadosztályparancsnokság által kiadott tábori rendőri természetü rendelkezések kihirdetése, illetve azok betartásának és foganatosításának ellenőrzése volna teendő.

A polgári hatóságok a tábori rendészeti szolgálatból teljesen kikapcsolandók volnának, mert azok a hadsereg érdekében közreműködni kötelesek ugyan, ezt a közreműködést azonban tábori rendészeti szolgálatnak tekinteni nem lehet.

Azzal, hogy a tábori rendőri szolgálat vezetését csak a hadtest-, illetve hadosztályparancsnokságokra, illetve a hadtápterületen a hadtápkörletparancsnokságokra, míg annak végrehajtását elvileg csak a tábori csendőrségre biznók, az egész szolgálatnak egyöntetüséget, céltudatos összhangzatot és szakszerűséget biztosítanánk; a tábori csendőrség egyes szervei között fennálló szervezetszerű kapcsolat és szoros együttműködés pedig a szolgálat eredményét fokozná. Ennek elengedhetetlen kelléke azonban a tábori csendőrség szervezetének nagymérvű kiépítése, azért a tábori rendőri szolgálati teendők taglalása előtt szükségesnek látom röviden vázolni, hogy körülbelül milyen szervezettel kellene bírnia a tábori csendőrségnek ahhoz, hogy a tábori rendőri szolgálatot az egész hadrakelt sereg körletében önállóan ellátni képes legyen.

A tábori csendőrség eredményes működésének első feltétele, hogy az a hadrakelt sereg kebelében egy önálló szervezetet alkosson, hogy alakulatai saját előljáró parancsnokságaik szakszerű vezetése, ellenőrzése és irányítása mellett működjenek és hogy az egész tábori rendőri szolgálat kifogástalan működéséért a felelősség is kizárólag a csendőr tiszti parancsnokokat terhelje. Ezáltal természetesen nem érintetnének a tábori rendőri szolgálat vezetésére hivatott parancsnokságok jogai, amelyek szolgálati tekintetben a tábori csendőrség összes, nekik alárendelt alakulataival és egyéneivel a tábori rendőri utasítás keretében épen olyan korlátlanul rendelkeznének, mint pl. békében a biróságok és közigazgatási hatóságok a csendőrlegénységgel rendelkeznek; személyi és fegyelmi szempontból, valamint a szolgálat utasításszerű teljesítésének szempontjából azonban a tábori csendőrség egyénei kizárólag saját előljáróiknak volnának alárendelve.

A tábori csendőrség legmagasabb egységei az önálló tábori csendőrosztályok volnának, amelyek

[illegible] századokra, a századok pedig gyalog és lovas tábori csendőrőrsökre tagozódnának. Osztálynál magasabb kötelékek létesítése nem volna szükséges; a magasabb felügyeletet a hadseregparancsnokságnál rendszeresítendő tábori csendőr szemlélő törzstiszt és a fővezérséghez beosztott tábornok vagy ezredes mint a m. kir. tábori csendőrség főparancsnoka látnák el.

A tábori csendőrszázad parancsnoka egy tényleges állományu csendőrszázados vagy rangidős főhadnagy lenne, aki mellé egy alantos — tartalékos — tiszt és szolgálatvezető gyanánt egy lovasított csendőrtiszthelyettes volna beosztva. A századok létszáma és őrseiknek száma a szükség szerint, de már békében megállapítottan, változna.

A tábori csendőrőrsök mindenike legalább 8 főből állana, különleges célokra (pl. egyes városok rendőri szolgálatainak ellátására) nagyobb létszámú őrsök is felállíthatók volnának. Az őrsök parancsnokának föltétlenül, azok helyettesének pedig lehetőleg tényleges állományu csendőrtiszthelyettesnek, illetve alkalmas altisztnek kellene lennie.

Egy-egy tábori csendőrszázad volna beosztandó:

a) minden gyaloghadosztályparancsnoksághoz egy lovas- és hét gyalogőrssel, összesen 8 főnyi lovas és 56 főnyi gyalog létszámmal. A lovasőrs a hadosztályparancsnokság törzséhez, míg a gyalogőrsök közül egy-egy a gyalogezredparancsnokságokhoz, egy a hadosztály-vonatparancsnoksághoz, a fennmaradó három őrs pedig a szükség szerint egyes más (dandár, tüzér stb.) parancsnokságokhoz vagy fontosabb helységekbe volna beosztandó;

b) minden hadtestparancsnoksághoz 8 főnyi lovas és 40 főnyi gyalog létszámmal. Ebből a 8 főnyi lovasőrs a hadtestparancsnokság törzséhez, egy gyalogőrs pedig a hadtest-vonatparancsnoksághoz volna beosztandó, míg a többi legénységnek őrsökre való beosztását és az őrsöknek szükség szerinti elhelyezését a századparancsnokra kellene bízni;

c) minden hadtápkörletparancsnoksághoz egységesen 65 főnyi létszámmal, mely azonban a tartalékból szükség szerint felemelhető lenne. Ezen létszámnak őrsökre való felosztását és kikülönítéseit a szükség szerint a századparancsnok eszközölné;

d) a fővezérséghez 40 főnyi létszámmal őrsökre való tagozódás nélkül a fővezérség rendészeti szolgálatának ellátására;

e) minden hadseregparancsnoksághoz tartalék és kiképző iskola gyanánt 80 főnyi létszámmal. (Önálló hadtestek kiegészítés szempontjából valamelyik hadseregparancsnokság tartalékszázadához lennének utalva.)

Beosztandó volna még a hadseregparancsnokságok, valamint a szállásmesteri osztályok törzseihez azok tábori rendőri szolgálatának ellátására egy-egy 20 főnyi önálló tábori csendőrszakasz, egy-egy alantos tiszt parancsnoksága alatt.

Tábori csendőrosztályparancsnokság (parancsnok egy törzstiszt vagy rangidős százados) volna felállítandó minden hadtestparancsnokságnál és minden szállásmesteri osztálynál; az osztályparancsnokságok a körletükben elhelyezett századok közvetlen előljáró parancsnokai lennének.

A tábori csendőrség személyzete illeték és élel[illegible] mezés tekintetében ahhoz a katonai számadótestheez volna utalva, amelynél szolgálatot teljesít, a ruhá[illegible]zat és felszerelés azonban külön volna kezelendő [illegible] mely célra hadseregenként egy tábori csendőr gaz[illegible]dasági hivatal volna felállítandó. A hadműveleti területen levő minden csendőrőrs részére — mozgó[illegible]konyságának biztosítása végett — egy-egy orszá[illegible]gos jármű volna rendszeresítendő.

A tábori rendőri szolgálatra alkalmazott tis[illegible]tek és legénység létszáma még az itt vázolt sze[illegible]vezet mellett is aránylag igen csekély lenne, me[illegible] ezen szolgálatra pl. hadosztályonkint mindössze [illegible] tiszt és 64 főnyi legénység, hadtestenkint pedi[illegible] mindössze 8 tiszt és mintegy 180 főnyi legénysé[illegible] lenne igénybe véve. Nem sok ez a létszám külön[illegible]sen akkor, ha meggondoljuk, hogy a tábori csendő[illegible]ség ilyetén kiépítése mellett minden más tábo[illegible] rendészeti szerv (csapatcsendőrség stb.) fölöslegess[illegible] válik, sőt a törzscsapatok is lényegesen teherment[illegible]síttetnek, amennyiben reájuk csupán az őr- és kü[illegible]dönczszolgálatok ellátása háramlik.

Igen természetes, hogy a belterületi csendő[illegible]ségnek megfelelő tartalékra van szüksége ahho[illegible] hogy mozgósítás esetén a tábori csendőrség al[illegible]kulatait felállíthassa.

A háború, de különösen a forradalom tapas[illegible]talatai szomorúan beigazolták, hogy a belterüle[illegible] csendőrségnek a hadsereg céljaira való túlság[illegible] igénybevétele mennyivel több kárral járt, mi[illegible] haszonnal, mert a háborút nemcsak a haretére[illegible] hanem a mögöttes országban is el lehet veszíte[illegible] Semmiesetre sem szabad tehát a tábori csendőrs[illegible] céljára több csendőrtisztet és legénységet igényl[illegible] venni, mint amennyi elkerülhetetlenül szükség[illegible] már csak azért sem, mert a tábori rendőri szolg[illegible]latnak tényleges csendőraltisztek vezetése mell[illegible] való ellátására a kevésbbé képzett tartalékos [illegible]génység is megfelel, míg a mögöttes országb[illegible] azt önálló szolgálatra alkalmazni nem lehet.

A tábori csendőrségnek tehát tartalékos [illegible]génységre okvetlenül szüksége van. Fölösleg[illegible] hangsúlyoznom, hogy ennek a legénységnek m[illegible]den tekintetben kiválónak kell lennie. Válogat[illegible]nélkül beosztott, idős korosztályú, törődött, m[illegible] bízhatatlan, indolens, csendőrségi szolgálatra [illegible] sem képezhető legénységnek a csendőrséghez v[illegible] beosztását a legnagyobb végszükség sem indok[illegible]hatja, mert ezzel olyan érdekeket kockáztatu[illegible] amelyeket kockáztatni nem szabad. Az az 1—2[illegible] megbizható tartalékos, aki szükség esetén a csc[illegible] őrségtől esetleg elvonható lenne, a haretére[illegible] számbavehető erőt nem képvisel és a háború s[illegible]sát el nem döntheti, — de eldöntheti itthon, [illegible] arra szükség van.

Feltétlenül szükséges tehát, hogy a táb[illegible] csendőrséghez beosztandó tartalékos legény[illegible] már békében kijelöltessék és főleg, hogy azt [illegible] csendőrség válogassa ki magának. Az ideális [illegible] lenne, hogy ez a legénység már mindjárt beso[illegible]tatása után a csendőrséghez osztassék be, [illegible]nyerje katonai és elméleti kiképzését. kato[illegible] szolgálati idejét a csendőrségnél szolgálja le [illegible] fegyvergyakorlatait is ott teljesítse: ezzel a [illegible]génységgel a csendőrség mozgósítás esetén m[illegible]

becsülhetetlen tartalékot nyerne, de az olcsóbbá tenné a békebeli közbiztonsági szolgálatot is.

A tábori csendőrséghez beosztandó tartalékos tiszteket szintén már békében kellene kiválasztani és a tábori csendőrszolgálatra már békében ki kellene képezni. Ily beosztásra csakis fiatalabb alantos tisztek jöhetnének tekintetbe.

Amint már említettem, a tábori csendőrségnek ezen — nagyjában vázolt — szervezete a hadrakelt sereg kebelén belül egy önálló egészet alkotna, de nem csorbítaná a tábori rendőri szolgálat vezetésére hivatott parancsnokságoknak azt a jogát, hogy a tábori csendőrséggel — a tábori rendőri utasítás korlátain belül — rendelkezhessenek. Pontosan szabályozandó lenne azonban az, hogy ez a rendelkezési jog mely parancsnokságokat és mily terjedelemben illet meg.

A hadműveleti területen tábori rendőri rendelkezések kiadására csakis a hadtest- és hadosztálypárancsnokságok, a hadtápterületen pedig a szállásmesteri osztály és hadtápkörletparancsnokságok volnának feljogosítandók, amelyek a tábori csendőrszázadokkal közvetlenül rendelkeznének. Az állomás- és térparancsnokságok, nemkülönben a csapat- (vonat stb.) parancsnokságok a hozzájuk beosztott, illetve a területükön levő tábori csendőrörsökkel rendelkeznének annyiban, hogy azokat egyes konkrét szolgálatokra igénybevehetnék, egyébként azonban az örsök szolgálatukat saját előljárójuktól nyert utasítások szerint önállóan teljesítenék és azért csakis saját előljáróiknak volnának felelősek. Ezzel a tábori csendőrség egy bizonyos — feltétlenül szükséges — önállóságot nyerne, amely őt minden illetéktelen befolyástól mentesítené és csökkentené azon nagyon kínos és nehéz helyzetek számát, amelybe szolgálatának természete folytán kerülni szokott.

A tábori rendőri szolgálat gyakorlati végrehajtása körülbelül úgy volna szabályozandó, ahogy a csendőrség a közbiztonsági szolgálatot békében teljesíti. Állóharcban a kiutalt terület gyakori portyázása, különösen azonban a sűrű nappali és éjjeli lesállás célszerűnek és eredményesnek bizonyult; mozgóharcban a csendőrörsöknek a csapatok mögött kell menetelniök, különös figyelmet fordítván a menekülő vagy visszatérő polgári lakosságra és a maradozókra. Álló (u. n. őrszem) szolgálatra csak egész kivételes esetekben, nevezetesen olyan nagyobb megszállott városban van szükség, amelyben saját közbiztonsági szervünk nem működik.

A tábori csendőrörsöknek elvileg mindig annál a csapatnál kell tartózkodniok, amelyhez beosztattak. Kivételt képez az az eset, ha pl. előnyomulás alkalmával a csapatok a hadműveleti területen egy nagyobb és fontosabb helységet vagy várost elhagynak: az ily helyeken működött tábori csendőrörsöket vissza kell hagyni mindaddig, amíg az őket felváltó másik őrs a szolgálatot tőlük át nem veszi. Erre azért van szükség, hogy az újonnan bevonult és sem helyi sem személyi ismeretekkel nem bíró új őrsöt szolgálatában néhány napig a viszonyokkal már ismerős régi őrs támogassa.

(Folytatjuk.)

—•—

Áts Mózes legendája

Irta: BARÉNYI FERENC őrnagy

Fehérfejű havasi ormok tetején kidült-bedült kis házikó kandikál le a ködfátyolos keskeny völgybe. Golyóverte ragyás falán kékes célalakok elmosódott körvonalai látszanak. Valaha magyar csendőrök tanyája volt ez a kis házikó. Valaha, amikor még, mint Magyarország egyik kicsi, de erős végvára büszkén nézett le a törpe Oláhországra.

De egyszerre megrengett a világ és gonosz varázslók elűzték innen a magyar világot beljebb a Duna-Tisza közébe. Nem határ ez többé, nem kell már ide katonai őrség, hiszen benne van már „Nagyrománia" kellős közepén.

A betörő oláh katonák feldúlták, kifoszották a rendes kis laktanyát s azután magára hagyták. Azóta bocskoros oláh pásztorok tanyája lett a kis rozoga házikó. Idehúzódnak nagy időben dideregve, félve. Mert félnek ám nagyon. Előbb is nagy viharok jártak errefelé, de most még nagyobbak járnak, amióta felborult itt a magyar világ. Úgy beszélik, Áts Mózes lelke nyargal a vihar hátán, keserves búbánatát a szél bömböli s veszett nagy haragjában bőszen nekiront a oláh viskóknak. Jaj annak az oláhnak, akit a szabadban ér!

Áts Mózes csendőrőrmester volt. Évek óta negyedmagával itt vigyázott a magyar határon, farkasszemet nézett a leselkedő oláh granicsárokkal. Öles hóban, dermesztő hidegben, csontig ható fagyos szélben, a legádázabb viharokban hűségesen portyázott. Keményen őrt állott itt a magyar végen.

Mikor a kárpáti szorosokon először özönlöttek be az oláh hordák, Áts Mózes kis hadával rendületlenül állta az ostromot. Vérző mellel, csak parancsra hagyta el a helyét s amikor ismét előre kellett menni, ő járt legelől és oly vitézül vágta az oláht, hogy kitüntetést kapott.

Azután mikor elült a harci lárma, szerényen elfoglalta megint a régi helyét a kietlen havasi hegytetőn és éberen vigyázott, hogy ne jőjjenek be többé. Pedig jöttek. Rongyosan, morcosan, de jöttek megint. Gyilokkal és fegyverekkel, úgy jöttek, mint az éhes ordasok.

Áts Mózes kezében nem remegett a fegyver. Dacosan, keményen állt negyedmagával a százszoros halállal szemben. De két társa nem volt vérbeli csendőr; dereshaju, öreg népfölkelők voltak, kik már alig várták, hogy letehessék a fegyvert. A veszedelem hírére elfutottak. Két másik társa pedig nem a magyarok istenét imádta, — árulók voltak. Elárulták.

Áts Mózest orvul megrohanták az ordasok. Ő keményen kitartott. Amig volt tölténye, csak úgy kaszált az oláh sorokban. Aztán mikor a töltényéből kifogyott, kétkézre fogott fegyverével védekezett s mikor azt is eltörte egy bozontos üstökü oláh koponyán, akkor kemény öklével csapkodott maga körül, mint a haldokló oroszlán, amig leteperték vad, vérszomjas gyűlölettel. Még élt, amikor kiszúrták lelkesen izzó két szemét, levágták orrát, fülét. Azután — nehogy acélkarjával valamelyik hitvány ellenfelét még megfojthassa — tőből kiszakították a karját, a lábát. Darabokra széjjeltépték, mint ahogyan a falánk fenevadak szétmarcangolják halálraszánt áldozatukat.

Darabokra szakgatták, csontjait összetörték, széjjelszórták. Porladó testét széthordta a szél a vérben vonagló székelyföldön és Áts Mózes lelke beleszállt a sok jó magyar vérrel megszentelt hazai földbe. Belenőtt minden fűszálba, beszivárgott minden fagyökérbe, belevette magát a sziklahasadékok százados ráncaiba, a földből feltörő forrásokba, a csobogó patakokba és növekszik ezekkel, mint ahogy a patakok folyókká nőnek. A földben, a vízben, a levegőben, mindenütt ott van Áts Mózes lelke, mint az ősi jussát visszakövetelő szent akarat, élet a megmaradt magyaroknak, méreg és halál a betolakodott rabló ellenségnek.

Ezért félnek úgy az oláh pásztorok, mikor a viharban a rozoga házikóba húzódnak és reszketve hallgatják, mint zúg odakint a széllel Áts Mózes háborgó lelke. Félnek, nagyon félnek, mert a fülükbe süvít szörnyű haragos gyűlölettel.

Hegyeken, völgyeken vadul végigszáguldó fergetegben lakik Áts Mózes vértanú lelke, meggyötörve, széjjeltépve nem talált még örök nyugalomra, nem tud pihenni, álmodva, remélve vár a — feltámadásra.

—•—

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Panaszos — tettes — káros egy személyben

Irta: BIKIT JÁNOS 2. oszt. tiszthelyettes

Bizonyára kevés olyan idősebb csendőrbajtársam van, akivel meg ne történt volna már, hogy egy-egy bűnesetben napokig eredménytelenül nyomozott, sőt talán már bosszusan le is tett arról, hogy azt valaha kiderítse, mikor egyszer aztán csak kiderült, hogy a bűncselekmény el sem követtetett és hogy a feljelentő az egész, sokszor meglepő valószinüséggel előadott, sőt bizonyítékokkal támogatott feljelentését maga találta ki.

Az ilyen feljelentések indoka nagyon sokféle. A közönségesen papucsnak nevezett házifegyelem alatt álló gazda, aki a vásárban eladott Riska árát ott helyben elmulatta, a következményektől való félelmében rablótámadást eszel ki; a teherbe esett leányzó meglepően hű személyleírást tud adni arról az ismeretlen férfiról, aki vele az erdőben erőszakosan közösült, máskor a feljelentésnek ninesen egyéb célja, mint egy tehetősebb ember megzsarolása vagy egy, a feljelentővel ellenséges viszonyban álló egyén meghurcolása, sőt az sem ritka eset, mikor beteges fantáziáju vagy a fogházban kitelelni akaró emberek önmagukat vádolják különféle bűncselekmények elkövetésével — teljesen alaptalanul.

Az ilyen hamis feljelentések alaptalanságát néha a nyomozás első órájában meg lehet állapítani, de viszont vannak esetek, amelyek a nyomozó csendőr képességeit alaposan próbára teszik, különösen, ha a tettes kellő intelligenciával és előrelátással bír ahhoz, hogy feljelentését megfelelő helyszin létesítésével, hamis bűnjelek, sőt hamis tanuk szerzésével is valószinüvé tegye és hogy a nyomozás során felmerülő összes eshetőségekre felkészüljön. Ilyenkor a nyomozó csendőrnek épen azt az egy körülményt kell felfedeznie, amelyre a feljelentő nem gondolt és épen azzal az egy kérdéssel kell őt megfognia, amelyre az nem volt elkészülve.

Ezzel szemben azonban a hamis feljelentől sokszor bámulatos naivitásról tesznek tanuságot különösen, ha egyébként is alacsony értelmi szinvonalon állanak. „Igazságuk" biztos tudatában állítanak a csendőr elé, előre örülve neki, hogy mikén fogják azt lóvá tenni — és azután leesik az állul bámulatukban, mikor a csendőr egy-kettőre kijelenti nekik, hogy az egész feljelentésük mese.

Egy ilyen esetet óhajtok leírni, nem a tanulsá okáért, — mert hiszen tanulni való nem sok va benne — hanem inkább csak az érdekesség ked véért, hogy t. i. miképen akart engem Burdea Nyi kuláj — becsapni.

1908 május 10-én a kora reggeli órákban ijed arccal és nagy sopánkodások között állított be csiklovai csendőrőrs irodájába Burdea Nyikulá oláh parasztgazda és hosszadalmasan elpanaszolt hogy valaki az éjjel hozzá betört, hátsó szobáj ablakának rácsát felfeszítette, a szobába bemászo és az ott levő buzával telt ládájából egy harisnyá (halinanadrág) és az annak zsebében volt ezer ko ronáját ellopta. Részletesebb kikérdezésekor el adta, hogy a pénzt iszákos felesége elől rejtette buza közé, meg hogy a lopással szomszédját, Cserb Vasziliét gyanusítja.

A feljelentőt ismertük, tudtuk róla, hogy tehet sebb ember, nem lehetetlen tehát, hogy az ezer kor nája tényleg megvolt; feleségéről is tudtuk, hog igen szereti a „horinkát" s így a pénzt tényleg aj latos eldugni előle, de különben is, hozzá voltur már szokva ahhoz, hogy a falusi ember a pénzét leglehetetlenebb helyeken szokta tartani. Ar Cserbu Vasziliet illeti, hát azt szintén ismertü egyike volt az őrskörlet szokásos büntetteseine aki lopás miatt már többször volt büntetve s í nem látszott épen lehetetlennek, hogy ebben a d logban is ludas, ámbár a káros gyanuját termész tesen csak tudomásul vettük anélkül, hogy Cserl Vasziliét bizonyítékok nélkül gyanusítottuk voln

Negyedóra mulva már a helyszinén voltunk — a feljelentő kijelentése után, hogy a helyszin semmi változtatást nem eszközölt — megtartott a helyszini szemlét.

Panaszos háza mögött egy kis kert volt, a ke alatt pedig egy patak folyt. A pataktól a kerten k resztül a ház ablakáig és vissza a patakhoz tiszt kivehető, de minden jellegzetesség nélküli bocsk nyomok mutatták, hogy a tettes ezen az úton me be és távozott el. A nyomok a patak fűvel ben medrében elvesztek.

Az ablak alatt a fatörzsekből összerótt épü külső falán sárnyomok látszottak, amelyek azt benyomást keltették, hogy a falon át bemászott t tes lábának lenyomatai és oly módon jöhettek lét hogy a tettes akkor, amikor az ablakon keresztü szobába mászott, talpait a fatörzsekből összer falnak támasztotta, lábai a kapaszkodás közl megcsúsztak és úgy hagyták maguk után a hoss kás sárnyomokat.

Az ablakon, amelyen át a tettes bemászott, c erős vasrács volt, amely kívülről négy hataln szeggel volt a ház falához erősítve. A szegek kö

a két alsó hiányzott úgy, hogy a vasrácsot az ablaktól el lehetett húzni.

Benn a szobában, amelybe az ablak nyilott, egy 140 cm. hosszú, 120 cm. magas és 100 cm. széles fenyőfadeszkából készült és búzával sziniültig telt láda állott. Ebben a ládában volt a búza közé rejtve az állítólag elveszett harisnya a pénzzel együtt. A szoba földjén két darab félig elégett kénes gyufaszál feküdt, egyéb semmi.

A panaszost már megelőzőleg kikérdeztük, most még — inkább csak a forma kedvéért — a feleségét akartuk kikérdezni. Hát attól bizony nem lettünk sokkal okosabbak, mert mindössze csak annyit tudtunk meg tőle, hogy az este a megszokott félliter pálinkánál valamivel többet talált meginni és így a szokottnál egy kissé mélyebben is aludt, a lopásról pedig nem tud semmit.

A helyzet már a helyszini szemle kezdetén gyanus volt, a végén azonban már egész bizonyossá vált, hogy az egész „helyszinét" maga a panaszos csinálta. Első tekintetre meg lehetett állapítani, hogy a tettes senki más, mint maga a panaszos, akinek vesztét az okozta, hogy kevés volt a logikája.

Az első hiba, amit a panaszos a nyomok létrehozása alkalmával elkövetett, az volt, hogy a kerten keresztül vezető lábnyomokat fordítva csinálta, t. i. először ment le az ablaktól a patakig és azután jött vissza a pataktól az ablakig, gondolván, hogy az úgyis mindegy, a fő az, hogy egy jövő és egy menő lábnyom legyen látható. Arra azonban már nem gondolt, hogy úgy az ablaktól a patakig mentében, mint visszafelé jöttében ugyanazt az utat használta és így többször előfordult, hogy a pataktól visszafelé jövet a saját ellenkező irányú lábnyomaira lépett és azoknak egyes részeit eltaposta, úgy, hogy a pataktól az ablakig vezető lábnyomok mindenütt egészek és sértetlenek voltak, míg az ellenkező irányú lábnyomok némelyike szét volt taposva. Kétségtelen volt tehát, hogy a „tettes" először ment és azután jött, holott az igazi tettesnek ezt épen fordítva kellett volna csinálnia.

A ház külső falán az ablak alatt levő sárnyomok teljesen fölöslegesek voltak, mert az ablak a földtől mindössze körülbelül egy méternyire volt, ahhoz tehát, hogy azon valaki bemásszon, semmiféle kapaszkodásra nem volt szüksége.

Az ablakon levő vasrácsot tartó négy nagy szeg közül az alsó kettő — mint már említettem — ki volt feszítve, a szegeket azonban sehol sem lehetett megtalálni és azokat — állítása szerint — a panaszos sem találta meg. Teljesen valószinütlennek látszott, hogy a sötétben dolgozó tettes, akinek tudnia kellett, hogy a házigazda otthon van, drága idejét a két értéktelen szeg eltevésére vagy plane keresésére fordította volna akkor, mikor ily nagy összegű zsákmányra van kilátása és mikor felfedeztetésétől minden pillanatban tartania kellett.

Az alsó részén szabadon lógott vasrácsot megpróbáltuk az ablaktól elhúzni: mindössze annyit engedett, hogy az így támadt nyíláson talán egy vékony gyermek bebujhatott volna, de felnőtt ember semmiesetre sem. Teljesen kizárt dolog volt tehát, hogy a tettes felnőtt ember lett volna.

Végül feltünő volt, hogy a tisztára sepert szoba földjén, amelyben a láda állott, egyetlen szem búza sem volt, már pedig a búza közé rejtett harisnyát onnan semmiképen sem lehetett úgy kivenni, hogy legalább egynehány szem búza ki ne szóródjék.

Az egész helyszini szemle nem tartott tovább egy félóránál és mindjárt kereken megmondottuk a panaszosnak, hogy ő a „tettes". Nyikuláj barátunkat ez láthatólag meglepte, de azután összeszedte magát és konokul megmaradt amellett, hogy őt bizony meglopták és nem győzte magát vájgyeminyével, hogy koldussá tették. Kérdésünkre égre-földre esküdözött, hogy egy árva fillérje sem maradt.

Miután a panaszos panaszát fenntartotta, nekünk nem maradt más hátra, mint az esetet a királyi ügyészségnek bejelenteni, természetesen a helyszini szemle alkalmával szerzett tapasztalatokkal együtt. A jelentésben határozottan bejelentettük, hogy a tettes csakis a panaszos lehet, bünvádi eljárás tehát senki ellen nem indítható.

A dolog azonban bosszantott és ezért elhatároztuk, hogy Burdea Nyikulájt állandóan szem előtt fogjuk tartani. Ha egyáltalán volt ezer koronája, úgy az most is megvan s miután nekünk azt állította, hogy egy fillérje sem maradt, hamarosan szaván foghatjuk az első alkalommal, mikor egy nagyobb összegü pénzt kiad. Ezért az egyik besugónkat megbíztuk, hogy nevezettet tartsa szemmel; különösen a vásárokra kövesse és minden nagyobb vásárlásáról minket értesítsen.

Tiz nap mulva a besugó jelentette, hogy Burdea Nyikuláj az aminai vásáron 50 darab bárányt vásárolt, azokat azonban — érthető okokból — nem hozta haza, hanem a ruszkai havasra adta ki legelőre.

A többi már persze hamar ment. Az ötven bárányt letagadni sehogysem lehetett s igy Nyikulájnak hamarosan be kellett ismernie a turpisságot. Kérdésünkre, hogy a hamis feljelentést miért tette, elmondotta, hogy a szomszédságában lakó és ennélfogva vele rossz viszonyban levő Cserbu Vasziliét szerette volna egy kicsit a csendőrök kezébe adni.

Tettét azonban nagyon megbánta és megesküdött reá, hogy ha száz évig él is, nem fogja megpróbálni még egyszer, hogy a csendőrök eszén túljárjon.

—•♦•—

SPORT

A csendőrségi országos atletikai versenyek.

(Folytatás.)

V. Gerelyvetés. *a)* Tisztek: Ecsi. 1. Zsengellér József főhadnagy 61.30 m., 2. Tavassy Lajos főhadnagy 45.40 m., 3. Revitzky Zsigmond főhadnagy 44.14 m. Kerületek: 1. Porubszky György főhadnagy Debreczen 63.50 m., 2. Zatoschill Ferenc főhadnagy Székesfehérvár 58.70 m., 3. Camerle Raymond százados Budapest 57.65 m., 4. Klepp Károly főhadnagy Miskolc 56.10 m., 5. Vén Géza hadnagy Pécs 53.88 m., 6. Marsó Lőrinc főhadnagy Budapest 53.56 m. *b)* Altisztek: Ecsi. 1. Veres Pál tiszthelyettes 55.15 m., 2. Landler Ádám őrmester 46.10 m., 3. Buránszky István őrmester 38.20 m. Kerületek: 1. Czinka András főtörzsőrmester Szombathely 45.80 m., 2. Kovács István tiszthelyettes Debreczen 44.00 m., 3. Nagy Sándor V. törzsőrmester Pécs 37.00 m. *c)* Legénység: Ecsi. 1. Rózsa Sándor tizedes 57.90 m., 2. Marosi Mihály próbacsendőr 54.20 m., 3. Gerencsér Károly tizedes 52.60 m. Kerületek: 1. Nagy Antal próbacsendőr Budapest 67.70 m., 2. Vincze József próbacsendőr Budapest 59.10 m., 3. Német György cs. Székesfehérvár 53.70 m., 4. Berkó János cs. Szeged 52.50 m., 5. Szántó Zsigmond cs. Székesfehérvár 52.20 m., 6. Szél Ferenc próbacsendőr Pécs 49.80 m.

VI. 400 méteres sikfutás (előfutam.) *a)* Tisztek: Ecsi. 1. Puljer Fülöp százados, 2. Baky László főhadnagy. Kerületek: 1. Marsó Lőrinc főhadnagy Budapest, 2. Plávenszky Ferenc főhadnagy Budapest, 3. Czékus Ferenc hadnagy Budapest, 4. Fekete László hadnagy Pécs, 5. Rada Károly g. főhadnagy Székesfehérvár, 6. Karsay Jenő főhadnagy Szombathely *b)* Altisztek: Ecsi. 1. vitéz Rajky István tiszthelyettes, 2. Landler Ádám őrmester, 3. Bodri Boldizsár őrmester. Kerületek: 1. Boros Emil őrmester Budapest, 2. Mayer László őrmester Miskolcz, 3. Szigeti Bálint tiszthelyettes Szombathely, 4. Halász György főtörzsőrmester Szeged, 5. Horváth János VIII. főtörzsőrmester Székesfehérvár. *c)* Legénység: Ecsi. 1. Szabó Károly próbacsendőr, 2. Marosi István próbacsendőr, 3. Bálint György próbacsendőr. Kerületek: 1. Molnár József cs. Szeged, 2. Szántó Zsigmond cs. Székesfehérvár, 3. Szalai Sándor cs. Szombathely, 4. Tót Ferenc cs. Pécs, 5. Fekete Béla próbacsendőr Budapest, 6. Szőke Sándor próbacsendőr Budapest.

VII. 5000 méteres sikfutás. *a)* Tisztek: Ecsi. 1. Baky László főhadnagy. Kerületek: 1. Vén Géza hadnagy Pécs, 2. Kass László főhadnagy Budapest. *b)* Altisztek: Ecsi. 1. Landler Ádám őrmester, 2. Léta Áron őrmester. Kerületek: 1. Szulok Sándor tiszthelyettes Szombathely. *c)* Legénység: Ecsi. 1. Juhász D. Alajos próbacsendőr, 2. Pintér Márton próbacsendőr, 3. Vekerdi Ernő próbacsendőr. Kerületek: 1. Győri Gábor cs. Szeged, 2. Kiss István III. próbacsendőr Budapest, 3. Buzás Kálmán cs. Székesfehérvár, 4. Pomázi Károly próbacsendőr Budapest, 5. Kálmán János próbacsendőr Budapest, 6. Kerékgyártó András cs. Miskolcz.

VIII. Távolugrás. Tisztek: 1. Fonyó László őrnagy 4.69 m., 2. Kosztka Ágoston őrnagy 4.50 m.

IX. Rudugrás. Tisztek: Ecsi. 1. Zsengellér József főhadnagy 2.30 m. Kerületek: 1. Halm József százados Szeged, 2. Marsó Lőrinc főhadnagy Budapest, 3. vitéz Lenkey Imre g. főhadnagy Pécs, 4. Őszi György g. főhadnagy Miskolcz, 5. Marsó Pál százados Szombathely.

X. Szabadbirkózás. Legénység: Ecsi. 1. Molnár Lajos őrvezető, 2. Kovács Sándor tizedes, 3. Seres József szakaszvezető. Kerületek. 1. Bus István cs. Szeged, 2. Berdó Kálmán I. cs. Budapest, 3. Bauer András próbacsendőr Budapest, 4. Tatár József próbacsendőr Székesfehérvár, 5. Kanász Ferenc próbacsendőr Szombathely, 6. Jakab Béla cs. Debreczen.

XI. Svédstaféta. Ecsi. 1. *A)* 2 p. 20³/₁₀ mp., 2. B., 3. *A)* Kerületek: 1. Budapest *A)* 2 p. 18⁸/₁₀ mp., 2. Pécs., 3. Budapest B.

Junius 9-én.

I. 110 méteres gátfutás. Tisztek: Ecsi. 1. Puljer Fülöp százados 18¹/₁₀ mp., 2. Baky László főhadnagy, 3. Zsengellér József főhadnagy. Kerületek: 1. Plávenszky Ferenc főhadnagy 18⁷/₁₀ mp., 2. Borovszky Jenő hadnagy Szeged, 3. Marsó Lőrinc főhadnagy Budapest.

II. 1500 méteres sikfutás. Legénység: Ecsi. 1. B. Szabó Károly próbacsendőr 4 p. 44⁹/₁₀ mp., 2. Szijártó József próbacsendőr, 3. Hajdu János próbacsendőr. Kerületek: 1. Szállás András cs. Szeged 4 p. 45²/₁₀ mp., 2. Vida Márton cs. Szombathely, 3. Kovács András cs. Szeged, 4. Simon Géza cs. Budapest, 5. Buczkó Antal cs. Pécs, 6. Szabó András cs. Miskolcz.

III. Sulydobás. *a)* Törzstisztek: 1. Kosztka Ágoston őrnagy 16.10 m., *b)* Főtisztek: Ecsi. 1. Zsengellér József főhadnagy 19.59 m., 2. Baky László főhadnagy 15.55 m., 3. Tavassy Lajos főhadnagy 15.20 m. Kerületek: 1. Borovszky Jenő főhadnagy Szeged 18.15 m., 2. Gayer József százados Budapest 17.85 m., 3. Camerle Raymond százados Budapest 17.58 m., 4. Halm József százados Szeged 17.17 m., 5. Toldy Árpád főhadnagy Debreczen 16.70 m., 6. Bárdió Mihály főhadnagy Székesfehérvár 16.52 m. *c)* Altisztek: Ecsi. 1. Landler Ádám őrmester 15.60 m., 2. Gáspár Pál tiszthelyettes 15.50 m., 3. Buránszky Imre őrmester 13.47 m. Kerületek: 1. Gergely Zsigmond főtörzsőrmester Székesfehérvár 16.60 m., 2. Pap János tiszthelyettes Debreczen 15.55 m., 3. Mészáros Gyula tiszthelyettes Budapest 14.10 m., 4. K. Mayer László őrmester Miskolcz 13.35 m. *D)* Legénység: Ecsi. 1. Tót István őrvezető 17.20 m., 2. Rózsa Sándor tizedes 17.00 m., 3. Kovács József őrvezető 16.90 m. Kerületek: 1. Orbán Ferenc cs. Pécs 17.55 m., 2. Német György cs. Székesfehérvár 16.90 m., 3. Deák András cs. Budapest 16.70 m., 4. Kárász Ferenc próbacsendőr Szombathely 16.16 m., 5. Kovács Imre cs. Debreczen 16.00 m., 6. Sági István cs. Budapest 15.98 m.

(Folytatjuk.)

—•♦•—

HIREK

Gyászistentisztelet Fery altábornagy, Borhy és Menkina alezredesek emlékére. A budapesti csendőrtisztikar folyó évi julius hó 21-én Fery Oszkár altábornagy, Borhy Sándor és Menkina János csendőralezredesek meggyilkolásának ötödik évfordulóján kegyeletes gyászistentisztelettel adózott vértanui emlékének. A helyőrségi templomban tartott gyászistentisztelten a gyászoló családon kivül megjelent a Budapesten állomásozó egész csendőrtisztikar, élén Ziegler Emil ezredessel, továbbá a főváros, a m. kir. honvédség, folyamőrség, vámőrség és államrendőrség képviselői, nemkülönben nagyszámu közönség is. Dr. Bohuniczky tábori lelkész magas szárnyalásu beszédben méltatta az elhunytak érdemeit, akik a haza és a nemzeti eszme szolgálatában szenvedtek mártirhalált. Emléküket nemcsak a m. kir. csendőrség, hanem az egész magyar nemzet is hálás kegyelettel őrzi.

Dicséret. A m. kir. székesfehérvári csendőrkerület parancsnoka Molnos Márton 3. oszt. tiszthelyettest és Tóth János IX. főtörzsőrmestert okiratilag megdicsérte azért, mert az 1922. év március hó folyamán Mór községben elkövetett négyrendbeli betöréses lopás, továbbá az 1923. év október és november havában ugyancsak Mór községben elkövetett tizennégyrendbeli betöréses lopás tetteseit buzgó és leleményes nyomozás során elfogták és az igazságszolgáltatás kezére adták.

Előléptek: *Főtörzsőrmesterré:* Józsa János székesfehérvári, Horváth Vendel szombathelyi, Papp Sándor, Szolga Mihály, Bus Antal és Lukács Sándor szegedi csendőrkerületbeli törzsőrmesterek; *őrmesterré:* Kovács István VI., Nagy Pál szombathelyi, Kovács József I., Murvai István szegedi és Farkas Ferenc székesfehérvári kerületbeli csendőrök.

Házasságot kötöttek: Kaletsky Árpád budapesti kerületbeli százados Udiczky Adrien Márta Mária úrhölgygyel (junius 7-én Abádszalókon; Dreischoe István budapesti kerületbeli főhadnagy Trompler Magdolna Irma úrhölgygyel junius 29-én Miskolczon; Bács István pécsi kerületbeli 3. oszt. tiszthelyettes Pfeifer Etelkával junius 9-én Szepetken; Polgár József I. szombathelyi kerületbeli 1. oszt. g. tiszthelyettes özv. Malasics Ádámné sz. Kristóf Annával junius 14-én Körmenden; Panker József szombathelyi kerületbeli főtörzsőrmester Nagy Irmával junius 8-án Lovason; Ferenczy Sándor budapesti kerületbeli 3. oszt. tiszthelyettes Czeglédi Klárával junius 8-án Tiszaföldváron; Hajdu János budapesti kerületbeli főtörzsőrmester özv. K. Aravetz Jánosné szül. Szabó Teréziával május 27-én Vezsenyen; Illés János székesfehérvári kerületbeli 2. oszt. tiszthelyettes Kiss Erzsébettel junius 14-én Nemesbődön.

Elhaltak: Nagy Miklós nyugállományu 1. oszt. tiszthelyettes Budapesten julius 13-án; Vigh Mihály szegedi kerületbeli 2. oszt. tiszthelyettes Budapesten junius 7-én; Kőmüves István pécsi kerületbeli próbacsendőr Kaposvárott julius 7-én; Kovács János V. pécsi kerületbeli próbacsendőr Budapesten julius 24-én.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

B. F. Munkáját szívesen látjuk és ha megfelel, közöljük. A jelzett terjedelem akadályt nem képez.

P. S. Magyar útlevelet kaphat, kérdés azonban, hogy a vizumot megkapja-e? A magunk részéről nem ajánljuk, hogy hazamenjen.

1884. főtörzsőrmester. 1. A testülettől való távolléte 30 napnál tovább tartott, szolgálati ideje tehát meg van szakítva. 2. Nem tudjuk, hogy mit ért „kimerüléses betegség" alatt? Ha az orvos kimerülés cimén szolgálati mentességet véleményezett, úgy annak engedélyezését kérelmezheti. 3. Rangban idősebb az, aki ugyanabba a rendfokozatba korábban lett kinevezve, vagy magasabb rangszámmal bír. Abból, hogy valaki — mert szolgálatát megszakította — alacsonyabb szolgálati pótdíjat élvez, még nem következik, hogy magasabb szolgálati pótdíjat élvező egyenlő rendfokozatú bajtársánál rangban is fiatalabbnak kell lennie, mert amig a szolgálatnak 30 napnál hosszabb megszakítása az addig élvezett szolgálati pótdíj teljes elvesztésével jár, addig az illető rangjából csak annyit veszít, amennyi időt a testülettől távol töltött. (L. Szerv. Ut. 30. §. 13. pontját és a 181200/VI. c. 1923. számu rendeletet.)

Lovas. A leírt — különben mindennapos és jelentéktelen — eset kiderítése egyedül a véletlenen múlt anélkül, hogy a járőrnek alkalma lett volna különös leleményességet kifejtenie. Nem közölhető.

K. M. csendőr. 1. Fehér pantallót szolgálaton kívül az utcán is szabad viselni, fehér zubbonyt csak otthon, vagy a laktanyában. 2. A csendőrségtől az államrendőrséghez csak szolgálati kötelezőjének letelte és a csendőrségnél való leszerelése után léphet át.

B. I. 1925 március 15. A hadifogságban eltöltött idő a szolgálati kötelező szempontjából katonai szolgálatnak számít. Ha tehát ön 1922 március 15-én lépett be a csendőrséghez és ezt megelőzőleg félévet a katonaságnál szolgált, öt és félévet pedig hadifogságban töltött, akkor csendőrségi szolgálati idejébe félévi katonai szolgálati idején kívül még két és félévi hadifogsága is beszámít, szolgálati kötelezője tehát 1925 március 31-én jár le. 2. Csendőrségi és szolgálati pótdíj most nincsen. A szolgálati pótdíjba a katonaságnál vagy hadifogságban eltöltött idő szintén beszámított, az tehát önnek 1925 ápr. 1-től lett volna esedékes.

Drávamenti. 1. Igen. 2. Igen. 3. Igen, de csak a nős egyéneknek.

M. J. Ha szolgálati idejét önhibáján kívül szakította meg, úgy terjesszen fel a m. kir. Belügyminiszter úrhoz (VI. b. osztály) egy kérvényt és abban — indokainak bejelentése mellett — kérje, hogy a testülettől való távolléte megszakításnak ne tekintessék.

B. Gy. csendőr. Fekete karszalagot csakis tisztek és csakis akkor viselhetnek, ha az el van rendelve, pl. udvari gyász alkalmával. Hozzátartozók elhalálozása esetén fekete karszalagot viselni nem lehet.

Érdek. 1. A postatakarékpénztár sem a háboru előtti sem az azutáni betéteket nem valorizálja, betétjét tehát csakis papirkoronában kapja vissza. 2. Hadikölcsönkötvényt már nem lehet nosztrifikáltatni, mert a határidő régen lejárt. Ha késedelmét nagyon alaposan meg tudja indokolni, megpróbálhatja a kivételes nosztrifikálást a Pénzügyminiszter urnál kérelmezni, kérelmének kedvező elintézésére azonban nem sok kilátása van.

O. Gyógyszerre szabadalmat nem nyerhet, csupán a gyógyszer előállítási eljárását lehet szabadalmaztatni. Olvassa el az 1895. évi XXXVII. t.-c. 2-ik, továbbá a 30—32. §-ait, abból megtudja, hogy mit kell tennie. Legcélszerűbb, ha ügyében a szabadalmi hivatalnál (Budapest, VII., Erzsébet-körut 19.) személyesen érdeklődik, ott megadják a szükséges felvilágosítást.

Jászszentlászlói örs. Az építkezési segély, illetve az építtetők részére nyujtandó adókedvezmény tárgyában a m. kir. Pénzügyminiszter úrnak 138035/1923. számu rendelete intézkedik. (Megjelent a Budapesti Közlöny 231/1923. számában). Az illető csendőr építkezési segélyt illetve állami kölcsönt különben sem kaphatott volna, legfeljebb adókedvezményt, de már ettől is elkésett, mert a kérvény benyujtásának határideje (julius 15.) lejárt.

Firtosaljai 45. Kérjük, hogy a cikkében jelzett gyakorlati eseteket is közölje velünk. Konkrét példákkal a dolgot sokkal jobban meg lehet világítani.

K. csendőr, Sopron. Jelentse az esetet kihallgatáson örsparancsnokának és kérje annak a kerületi parancsnoksághoz való bejelentését.

M. Gy. 1. A főtörzsőrmesternek megfelelő polgári tisztviselő nincsen, mert ez katonai rendfokozat, a polgári tisztviselőknél pedig rendfokozat nincsen. A csendőraltiszt az állami polgári altisztekkel egyenrangu. 2. Olvassa el lapunk 3-ik számában Karancs 24. jeligére küldött üzenetünket. 3. Szolgálati ügy. 4. Nyugellátásra való igénnyel biró csendőregyének végkielégítést csak nyugállományba helyezésük után, illetve nyugdíjuk folyósitása után kérelmezhetnek. A végkielégítés legmagasabb összege nem lehet több, mint a nyugdíjba beszámítható egy évi összjavadalmazás kétszerese. Olvassa el különben az 1912. évi LXV. t.-c. 43. §-át, abban mindent megtalál, amit tudni akar. Kérjük, hogy máskor a teljes nevét és rendfokozatát irja alá, mert különben kérdéseire nem felelünk.

—·♦·—

Olvasóink szives figyelmébe!

A Csendőrségi Lapok egyelőre havonta kétszer, 1-én és 15-én jelenik meg. Célja: a csendőrségi szakismeretek és szakirodalom fejlesztése. A lap részére szánt cikkek lehetnek szaktanulmányok, értekezések és ismertetések a csendőrség szervezetét, kiképzését vagy más, a csendőrségi szolgálat fejlesztését érintő kérdésekről, továbbá tanulságos nyomozások szakszerű leirásai, végül a csendőrséget vagy annak egyes tagjait érintő olyan eseményekről szóló tudósítások, amelyek a csendőrség körében általános érdeklődésre számíthatnak. Verseket nem közlünk; egyéb szépirodalmi közleményeket csak kivételesen, a rendelkezésre álló helyhez képest és csak úgy közlünk, ha tárgyukat a csendőrségi életből merítik. A lapban való közlésre szánt minden közleményt kérjük olvashatóan (lehetőleg irógéppel) félhasábosan és a papirlapnak csak az egyik oldalára irni. Cikket nem csak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől is elfogadunk. Névtelenül beküldött cikket nem közölhetünk; de a szerző tetszésére bizzuk azt, hogy cikke neve alatt vagy anélkül jelenjen-e meg. Az elfogadott cikkeket terjedelmük és értékük szerint honoráljuk. A dijazás elfogadásával a cikk a lap tulajdonába megy át, az tehát máshol csak a szerkesztő beleegyezésével közölhető. A szerkesztői üzenetek rovatában a szerkesztőség mindenkinek rendelkezésre áll, de a szolgálattal kapcsolatos és névtelen levelekre nem válaszol; kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, midőn a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük tehát olvasóinkat, hogy leveleikhez bélyeget ne mellékeljenek. Előfizetést — az adminisztrációs kiadások csökkentése végett — csakis legalább negyedévre fogadhatunk el. Az előfizetési díjat beküldés alkalmával az aranykorona mindenkori hivatalos szorzószáma alapján kérjük kiszámítani. A lap részére szánt levelezéseket ne a szerkesztő nevére, hanem a szerkesztőség cimére kérjük küldeni. (Budapest, I. ker. Vár, Országház-utca 30.) A csendőrség tagjainak rövid, — legfeljebb 4 sornyi terjedelmű — levelezésszerű közleményeit dijtalanul közöljük; kereskedelmi hirdetéseket a lap részére a „Palladis" r.-t. (Budapest, V. ker. Honvéd-utca 10. szám.) vesz fel díjszabás szerint.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas részvénytársaság nyomdája Budapest, V., Honvéd-u. 10.
(Telefon: 5—67, 5—68.)
Felelős vezető: Tiringer Károly műszaki igazgató.